

N:o 33.

Af herr **Söderberg**, *angående ersättning åt nämndemän för biträde vid vägsyner.*

Det är ett obestriddigt faktum, att nämndemän i och för sin tjänstgöring tillskyndas kostnader dels genom förlusten af flera arbetsdagar, dels för resor fram och åter till vederbörande förrättningsställen och dels slutligen för vivre m. m. under förrättningsdagarne, hvilka kostnader för flertalet af nämndemän verka i hög grad betungande. En lindring härutinnan har visserligen beredts nämndemännen genom kungl. kungörelsen den 30 december 1863, enligt hvilken nämndemän tillerkänts rätt till godtgörelse för vissa extra förrättningar, och genom kungl. kungörelsen den 3 juni 1892, hvari stadgats rätt för nämndemän till skjutsersättning för biträde vid brottmålsrannsakingar å urtima ting eller extra rättegångsdag under lagtima ting, men däremot utgår icke någon ersättning till nämndemän för deras ordinarie tingstjänstgöring eller för deras biträde vid vägsyner. Då frågan om godtgörelse åt nämndemän för deras ordinarie tjänstgöring så nyligen som i fjol varit under Riksdagens behandling, vill jag för närvarande inskränka mig till att påvisa behofvet af ersättning åt nämndemän för deras biträde vid vägsyner.

Motioner i syfte att bereda nämndemän ersättning för sistnämnda åliggande hafva flera gånger blifvit väckta inom Riksdagen, men hittills icke ledt till önskad resultat. Såsom skäl för afslagsyrkandet har hufvudsakligen anförts: att biträdandet vid vägsyner vore att anse såsom ett kommunalt uppdrag, enär ersättning för nämnda förrättning inom ej få

trakter af riket utgingo af de kommuner, som valt nämndemännen; att nämndemännen åtnjuta vissa af ålder beviljade friheter; att skyldigheten att biträda vid vägsyner föreskrefs redan i 1734 års lag, hvarför nämndemännen genom denna bestämmelses intagande i nu gällande väglag ej tillfogades något ytterligare besvär utöfver hvad som redan förut blifvit stadgad; samt att nämndemannabefattningen vore ett förtroendeuppdrag.

För att påvisa ohållbarheten af dessa skäl tillåter jag mig göra följande erinringar.

Därest åliggandet för nämndemän att biträda vid vägsyner vore ett kommunalt uppdrag, skulle detta förutsätta, att uppdraget ej sträckte sig utöfver den kommun, som valt nämndemannen.

Men nu är, såsom bekant, nämndemännens biträdande vid vägsyner ej inskränkt till någon viss kommun, utan omfattar i allmänhet hela distriktet eller delar däraf. Den omständigheten, att åtskilliga kommuner tillerkänt sina nämndemän ersättning för ifrågavarande åliggande, torde ej kunna tillmätas annan betydelse, än att man inom dessa kommuner kommit till insikt om behovet af att nämndemän erhålla ersättning för sitt berörda uppdrag. Att denna ersättning bör utgå af staten framgår med en önskvärd tydlighet däraf, att tillsynen öfver vägars byggnad och underhåll fullgöres af staten genom dess organ: länsmännen, med biträde af nämndemän.

Hvad angår påståendet, att nämndemännen redan åtnjuta ersättning för sina åligganden genom befrielse från vissa skyldigheter, såsom kronobrefbäring och skjutsskyldighet, saknar detta påstående all betydelse, sedan kronobrefbäringen genom kungl. kungörelsen den 5 december 1873 upphört och skjutsskyldigheten eller, med andra ord, utgörandet af kronoskjuts med hänsyn till de öfriga samfärdsmedlens utveckling numera sällan ifrågakommer. Väl är det sannt, att föreskriften om nämndemäns biträdande vid vägsyner ej tillkom genom nya väglagen, utan fanns intagen redan i 1731 års lag, men frågan gäller här ej tillkomsten af detta onus, utan omfattningen af detsamma.

Under det att ifrågavarande åliggande vid tiden för 1734 års lag var lätt undanstökadt, helst de allmänna vägarne då voro fåtaliga och af föga utsträckning, kräfver samma åliggande numera i mån af vägarne ökning i antal och utsträckning en betydande tidsutdräkt och dryga kostnader.

Slutligen har anförts, att nämndemannauppdraget vore ett förtroendeuppdrag och borde därför ej tillerkännas någon ersättning. Då emellertid

flera med nämndemansbefattningen jämförliga förtroendeuppdrag finnas, som äro förenade med ersättning, torde egenskapen af förtroendeuppdrag ej lägga hinder i vägen för tilldelandet af ersättning åt nämndemännen. Fast hellre borde den omständigheten, att nämndemansuppdraget tillika är ett tvångsuppdrag, som kan påtvingas en person mot hans vilja, utgöra ett kraftigt manande skäl för att nämndemän tillerkännas ersättning för de kostnader, som tillskyndas dem i och genom deras tjänstgöring.

Med anledning häraf, och då jag anser, att något måste göras för att minska de dryga kostnader, som äro förenade med nämndemansbefattningens fullgörande, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att nämndeman för biträde vid vägsyner tillerkännas resekostnads- och traktamentsersättning enligt femte klassen af gällande resereglemente.

Stockholm den 27 januari 1903.

P. M. Söderberg.